

PSYCHOTERAPEUTA

1. Informacje ogólne

Psychoterapeuta pomaga osobom z różnego rodzaju zaburzeniami osobowości, nerwicami, uzależnieniami, a także dolegliwościami fizycznymi o podłoże psychiczne, w zniwelowaniu lub zmniejszeniu objawów chorobowych. W zależności od reprezentowanej szkoły psychoterapeutycznej stosuje do tego różne rodzaje metody i techniki. Psychoterapia ma na celu także uaktywnienie rozwoju psychicznego klienta, a w dalszej perspektywie także przekształcanie jego osobowości w kierunku prawidłowego przystosowania społecznego, osiągnięcia dojrzałości i realizacji jego życiowych zamierzeń, z jednoczesnym zapewnieniem komfortu psychicznego i poczucia bezpieczeństwa.

Psychoterapia może odbywać się w formie sesji indywidualnych, w których uczestniczy klient i terapeuta, oraz sesji grupowych, skierowanych do kilku lub nawet kilkunastoosobowych grup. Niezależnie od formy, na proces psychoterapii składają się :

- diagnoza problemu (na podstawie wypowiedzi klienta, jego niewerbalnej ekspresji, wyglądu, zachowania)
- kontrakt psychoterapeutyczny (czyli umowa dotycząca wzajemnych oczekiwań klienta i terapeuty, a także częstotliwość spotkań, celu psychoterapii i jej długości)
- rozwiązanie problemu (podstawą jest rozmowa psychoterapeuty z klientem, analiza jego wypowiedzi i zachowania, pobudzenie do myślenia i samodzielnego wyjaśniania swoich zaburzeń).

Podczas psychoterapii indywidualnej proces opiera się na specyficznym kontakcie terapeuty z klientem, w terapii grupowej wykorzystuje się relacje, jakie zachodzą między członkami grupy.

W zależności od rodzaju pracy psychoterapeuta pracuje w gabinecie lub w większej sali (terapia grupowa). Miejscem pracy może być gabinet prywatny, szpital,

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przychodnia, sanatorium, poradnia psychologiczna. Zazwyczaj psychoterapeuta pracuje indywidualnie, w prowadzeniu terapii grupowej może go wspierać koterapeuta. Psychoterapeuta współpracuje także z superwizorem, czyli bardziej doświadczonym terapeutą, który poprzez system wsparcia i kontroli dba o prawidłowość procesu psychoterapeutycznego. Zawód ten wymaga intensywnych kontaktów z ludźmi.

Czas pracy jest uzależniony od rodzaju i miejsca pracy – mogą to być godziny popołudniowe i wieczorne, także weekendy. Praca w szpitalu czy w różnego rodzaju placówkach może się odbywać według systemu zmianowego.

2. Wymagania

Psychoterapeuta powinien charakteryzować się otwartością, empatią, umiejętnością nawiązywania kontaktów i słuchania, cierpliwością, zdolnością koncentracji uwagi, podzielnością uwagi i dobrą pamięcią. Musi być osobą tolerancyjną o dużej dozie obiektywizmu. Praca psychoterapeuty wiąże się z dużą odpowiedzialnością społeczno-moralną, dlatego powinna go cechować dojrzałość, samokontrola i odporność emocjonalna. Jest zobowiązany do przestrzegania tajemnicy zawodowej. Powinien pamiętać o poszanowaniu autonomii klienta i jego prawie do decydowania o sobie, nie może wykorzystywać posiadanej wiedzy do manipulowania innymi osobami.

Praca psychoterapeuty jest zaliczana do lekkich fizycznie, ale obciążających psychicznie.

Psychoterapeuta nie musi spełniać szczególnych wymagań fizycznych i zdrowotnych, bowiem jego praca wymaga niewielkiego obciążenia fizycznego.

3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Czynnikami utrudniającymi pracę w zawodzie są wady i dysfunkcje narządu wzroku niedające się skorygować szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi oraz dysfunkcja narządu słuchu, która nie może być skorygowana aparatem słuchowym w przypadku co najmniej jednego ucha, tak aby możliwa była komunikacja werbalna.

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są także choroby psychiczne.

Dla wykładowcy i nauczyciela akademickiego utrudnieniem mogą być schorzenia strun głosowych, niska ekspresja werbalna i wady wymowy.

4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnościami

4.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Osoby z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (w tym jednoręczne) oraz dysfunkcją kończyn dolnych, w tym osoby na wózkach inwalidzkich, mogą mieć możliwość wykonywania zawodu, po identyfikacji indywidualnych barier i racjonalnym dostosowaniu technicznych i organizacyjnych warunków środowiska pracy oraz stanowiska pracy. Osoby te mogą wykonywać pracę w pozycji siedzącej, a czynności manipulacyjne w tym zawodzie nie są zbyt skomplikowane (praca z wykorzystaniem komputera).

4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Możliwe jest zatrudnienie w zawodzie psychoterapeuty osób słabo widzących, pod warunkiem stosowania przez nie odpowiednich szkieł optycznych lub soczewek kontaktowych.

4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Możliwe jest zatrudnienie w zawodzie psychoterapeuty osób słabosłyszących. Warunkiem jest zapewnienie im odpowiednich pomocy technicznych – aparatu

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

słuchowego, gdy dzięki temu będą mogły prowadzić komunikację werbalną z innymi osobami. Wskazane może być również przystosowanie środowiska i stanowiska pracy.

4.4. Osoby z epilepsją

Osoby cierpiące na padaczkę mogą wykonywać zawód pod warunkiem, że napady padaczkowe występują sporadycznie i są sygnalizowane przez aury, występują głównie wieczorem lub w nocy, nie powodują zbyt dużego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu oraz że przebieg choroby nie prowadzi do charakterystycznej padaczki.

Osoby z epilepsją mogą wykonywać zawód warunkowo, po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwy jest stały dozór i ewentualna szybka pomoc, natomiast stanowisko pracy nie stwarza potencjalnych zagrożeń w razie emisji choroby.

5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami

5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Osoby z dysfunkcją kończyn górnych

Osoby z niewielką dysfunkcją kończyn górnych mogą wymagać indywidualnych pomocy technicznych, które usprawniają pracę biurową, w tym np. specjalnej klawiatury komputerowej. Osoby z niesprawnymi kończynami górnymi mogą korzystać ze specjalnie przystosowanego sprzętu komputerowego (np. myszki, padów) lub specjalistycznego oprogramowania komputera, umożliwiając im w ten sposób korzystanie z niego bez użycia lub z ograniczonym użyciem kończyn górnych.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Istotne jest częściowe lub całkowite wyeliminowanie zadań i czynności roboczych wymagających dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Pomocne jest wykorzystywanie specjalnych przyrządów i uchwytów eliminujących angażowanie jednej ręki (w przypadku braku sprawności lub amputacji jednej z kończyn).

Osoby z dysfunkcją kończyn dolnych

Z uwagi na ograniczoną mobilność osób ze znaczną dysfunkcją kończyn dolnych praca wymaga takiej organizacji, aby większość zadań mogła być wykonywana w pozycji siedzącej lub w pozycji stojącej z podparciem bioder i pleców. Polecane są uchwyty i poręcze ułatwiające wstawanie i podpieranie w czasie stania. Można wykorzystywać pomoce techniczne usprawniające pracę biurową. Jeżeli pracownik korzysta z siedziska, należy pamiętać o przystosowaniu go do indywidualnych potrzeb (regulowana wysokość, uchylne siedzisko, regulowany podnósek, blokada kół, regulowane lub indywidualnie profilowane oparcie, regulowane i odchylane podłokietniki).

W przypadku osób ze znaczną dysfunkcją kończyn dolnych, poruszających się na wózkach inwalidzkich, niezbędne jest zlikwidowanie barier architektonicznych. Konieczne jest zapewnienie odpowiedniej szerokości wewnętrznych, wolnych dróg komunikacyjnych, odpowiedniej szerokości drzwi do pomieszczeń i wind oraz likwidacja barier architektonicznych w drodze do zakładu pracy, na terenie parkingów, chodników, podjazdów.

W miejscu pracy potrzebne jest powiększenie przestrzeni manewrowej wokół stanowiska pracy, dostosowanie wielkości stanowiska pracy i wysokości blatu stołu lub biurka do indywidualnych potrzeb oraz zapewnienie dostępności szaf i regałów z materiałami. Może być potrzebne częściowe lub całkowite wyeliminowanie zadań i czynności roboczych wymagających dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej.

5.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby z dysfunkcją narządu wzroku powinny stosować szkła korekcyjne lub soczewki kontaktowe, mogą także wykorzystywać oprzyrządowanie powiększające (np. lupy powiększające, lunety, monokulary). W określonych sytuacjach należy częściowo lub całkowicie wyeliminować zadania i czynności robocze wymagające dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej. Wymagane jest też dobre przygotowanie stanowiska pracy poprzez zastosowanie właściwego oświetlenia, przygotowanie kontrastowego (ciemnego) tła biurka, eliminację potencjalnych różnic kolorów (matowe powierzchnie). Pomocna jest stała lokalizacja elementów środowiska i stanowiska pracy.

W przypadku korzystania z komputera można wykorzystywać specjalne edytory tekstu powiększające litery i grafiki. Dodatkową opcję wspomagającą pracę osoby słabowidzącej jest wprowadzenie dźwięku towarzyszącego wykonywaniu poszczególnych czynności na komputerze.

5.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Osoby słabosłyszące powinny korzystać z indywidualnie dobranych pomocy technicznych – aparatów słuchowych korygujących słuch (zwłaszcza w częstotliwościach pasma mowy) w stopniu umożliwiających swobodne, werbalne komunikowanie się z innymi ludźmi. Zaleca się, aby w pomieszczeniu, w którym odbywa się terapia czy konsultacja, ograniczyć hałas tła oraz pogłosu w celu poprawy warunków percepcji dźwięku oraz poprawy warunków komunikacji werbalnej.

Wskazane jest rozszerzenie sygnalizacji ostrzegawczej o sygnalizację świetlną lub wizyjną uzupełniającą dźwiękowe sygnały bezpieczeństwa w miejscach potencjalnego przebywania pracownika (pomieszczenie pracy, toaleta, pokój socjalny itp.) lub sygnalizację wibracyjną, informującą o ewentualnym niebezpieczeństwie.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5.4. Osoby z epilepsją

Osoby z epilepsją (wybrane przypadki) nie potrzebują specjalnego przystosowania stanowiska pracy. Osoby, które uzyskały akceptację lekarza specjalisty, powinny pracować w zespole, a praca powinna być nadzorowana. Praca powinna być spokojna, niewywołująca stresów i napięć, które mogłyby prowokować napady. Osoby te mogą pracować w warunkach biurowych, z zachowaniem odpowiednich środków bezpieczeństwa i zapewnieniem warunków, w których mogłyby szybko otrzymać pomoc.

Uwaga. Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.